

ÉN választottalak benneteket

Jn 15,16

a Szeged – Belvárosi R. K. Plébánia és az Agapé Könyvkiadó közös kiadványa | 2015. október

A szerzetesi öltözettel foglalkozó írásunk első részében megismerkedtünk Szt. Ágoston, Szt. Benedek és Assisi Szt. Ferenc regulájának ide vonatkozó részeivel és az egyes ruhadarabok megnevezéséről is ejtettünk pár szót. Most a „beöltözés” fogalmát – mint a szerzetessé válás egy fontos mozzanatát – járjuk körbe, és természetesen folytatjuk az egyes rendek öltözetének (ábrákkal kísért) bemutatását is.

Rendi öltözetek, szerzetesi ruhák II.

A szerzetessé válás folyamata, a képzési időszak hosszúsága és különböző fokozatai mind-mind azt a célt szolgálják, hogy a személy emberi és lelki érlelődése során a szerzetesi élettel egyre jobban megismerkedjen, az azzal járó kötelezettségeket és életállapotot a lehető legtudatosabban vállalja.

A jelentkezést és belépést követő első időszak a *jelöltidő* (vagy *próbaidő*), amely a rendtagok és a jelölt kölcsönös ismerkedésének időszaka, a kezdeti kötetlenebb formától a rendházba való beköltözéssel járó kötöttebb életforma felé haladva. Időtartama általában egy év.

Ezt követi a *novíciátus*, azaz *újoncidő*, amely a legtöbb szerzetesrendnél a beöltözés szertartásával (lat. *vestitio*) veszi kezdetét. Az újonc ekkor – letéve világi öltözetét – magára ölti a novíciusok ruháját, amely ha kismértékben is, de valamelyest általában eltér a fogadalmask ruházattól. A ferences családban (Szt. Ferenc lelkiségét követő rendek összességét nevezük így) például az újoncok kordáján még nincsenek csomók, hiszen még nem tettek fogadalmat. A női szerzetesrendeknél a novíciák általában fehér fátylat hordanak és csak az első ideiglenes fogadalom letétele után kapják meg a fekete fátylat.

Habitus: Öltöztessen titeket az Úr az üdvösség ruhájába, viseljétek az Ő kegyelmével tisztán és szeplő nélkül, hogy fehérbe öltözve méltók lehessetek Jézus Krisztussal a mennybe jutni.

Öv: Övezzen az Úr az igazság és tisztaság övével, hogy képesek legyetek a jelen élet sokféleségét az egy Isten szeretetében egyesíteni, a lázadó érzelmeket pedig az értelem igája és az isteni akarat uralma alá hajtani.

Rózsafüzér: Vegyétek a rózsafüzért, Szent Domonkos becses örökségét, melyet gyermekeinek hagyott, legyen megszentelt fegyveretek a

győzelmes küzdelemre önmagatok, a világ és a pokol ellen.

Skapuláré: Fogadjátok, leányaim, rendünk skapuláréját, a prédikátor rend ruházatának legfontosabb darabját és egyúttal a Boldogságos Szűz Mária anyai pártfogásának zálogát, mellyel a Boldogságos Szűz Mária, Isten anyja, a rendet védőpalástja alá vette. Hús árnyékot fog nyújtani a szenvedélyek hősege ellen és halálotokig védőpajzsotok lesz a sátán támadásai és az élet veszélyei ellen.

Kappa: Vegyétek a fekete kappát, mint az alázat jelképét, amelyre törekednetek kell.

Hogy halálotokkor ne kelljen üres kézzel megjelenetek Isten előtt, azon legyetek, hogy jócselekedeteiteket gondosan elrejtsetek és így szerzetesi erényeiteknek és tisztaságotoknak tündöklő fehérségét a kevélység bűnétől megoltalmaztatók.

Fátyl: Átadom a fátylt, hogy jele legyen az életszentségnek, szerénységnek és szüzeségnek; szolgáljon pajzsul a világgal szemben és emlékeztessen az engedelmességre, mellyel Jézus Krisztusnak tartoztok. Hordjátok úgy, hogy lelketek, melyet most a bűnbánat szellemében az Isten Fiának akartok szentelni, minden szennytől mentes maradjon.

→

Az *Árpád-házi Szent Margitról* nevezett *Domonkos Nővéreknél* a szerzetesi ruha darabjait az előljáró ezekkel a szavakkal adja át:

forrás: domonkosnoverek.hu

A karthauziaknál pedig az újoncnak rövidebb a skapuláréjuk és a közös imák alkalmával fekete csuklyás palástot is viselnek. Természetesen a beöltözés szertartása az egész rendi közösség számára ünnep, hiszen ez az újoncok „igazi megérkezésének” első pillanata, amikor a jelöltek kivetkőzve a világból, testvéreik segítségével magukra öltik a rendi összetartozás külső jelét, a szerzetesi ruhát. Sok rendnél ilyenkor a jelölt az új ruhán kívül új szer-

zetesi nevet is kap, jeléül annak, hogy magára ölti az új embert Krisztusban. Az újoncidió min. 12 hónap, max. két teljes év időtartamú szokott lenni, melyet az első ideiglenes fogadalom zár le. A szerzetes ezután évenként megújítja fogadalmát (legalább három, de sokszor hat, max. kilenc éven keresztül), mígnem elérkezik az örök fogadalomhoz, melynek letétele után végérvényesen a rend teljes jogú tagjává válik.

FERENCES CSALÁD

Az ún. ELSŐ RENDet három önálló férfi rend alkotja:

Kisebb Testvérek

(ferencesek)

Ordo Fratrum Minorum, OFM

alapítás: Assisi Szent Ferenc, Assisi (1209)

öltözet: barna tunika vállgallérral és csuklyával; korda (fehér kötélöv) 3 csomóval

Konventuális Kisebb Testvérek

(minoriták)

Ordo Fratrum Minorum

Conventualium, OFMConv

öltözet: sötét tunika vállpalásttal és csuklyával; korda 3 csomóval (a magyar rendtartomány nemrég tért vissza az eredeti sötét színhez, előtte fekete volt)

Kapucinus Kisebb Testvérek

(kapucinusok)

Ordinis Fratrum Minorum

Capuccinorum, OFMCap

öltözet: barna tunika hosszú, hegyes csuklyával; korda 3 csomóval, bal oldalon rózsafüzérrel

A ferences család második ága, az ún. MÁSODIK REND Assisi Szent Klára nevéhez köthető:

Szent Klára Rendje

(klarisszák)

Ordo Sanctae Clarae, OSC
Több különböző „ága” alakult ki: klarisszák, kapucinus klarisszák, colletinus klarisszák, urbanista klarisszák, ill. az újabb alapítású klarissza remeteszépek (Mo-on ez utóbbiak)

öltözet: barna tunika; fekete fáttyol fehér főkötővel, amely a homlokot, a nyakat és a mellkast is takarja; fehér korda 3 (vagy a colletinusoknál 4 db)

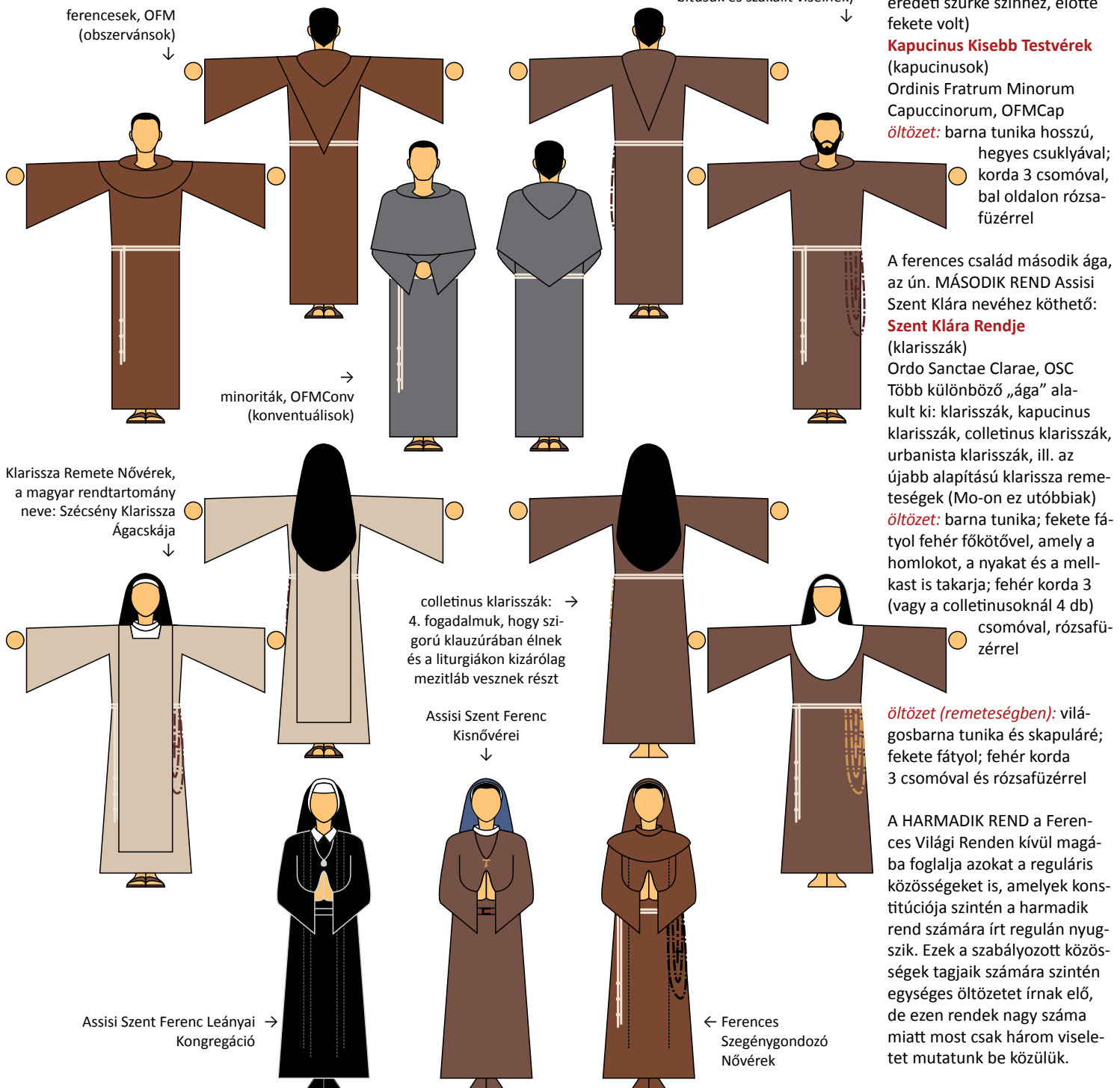
csomóval, rózsafüzérrel

öltözet (remeteségben): világosbarna tunika és skapuláré; fekete fáttyol; fehér korda 3 csomóval és rózsafüzérrel

A HARMADIK REND a Ferences Világi Rendek közül magába foglalja azokat a reguláris közösségeket is, amelyek konstitúciója szintén a harmadik rend számára írt regulán nyugszik. Ezek a szabályozott közösségek tagjaik számára szintén egységes öltözetet írnak elő, de ezen rendek nagy száma miatt most csak három viseletet mutatunk be közülük.

Ferences család

– Krisztust követő közösségek Szent Ferenc lelkiségében –

Trinitáriusok

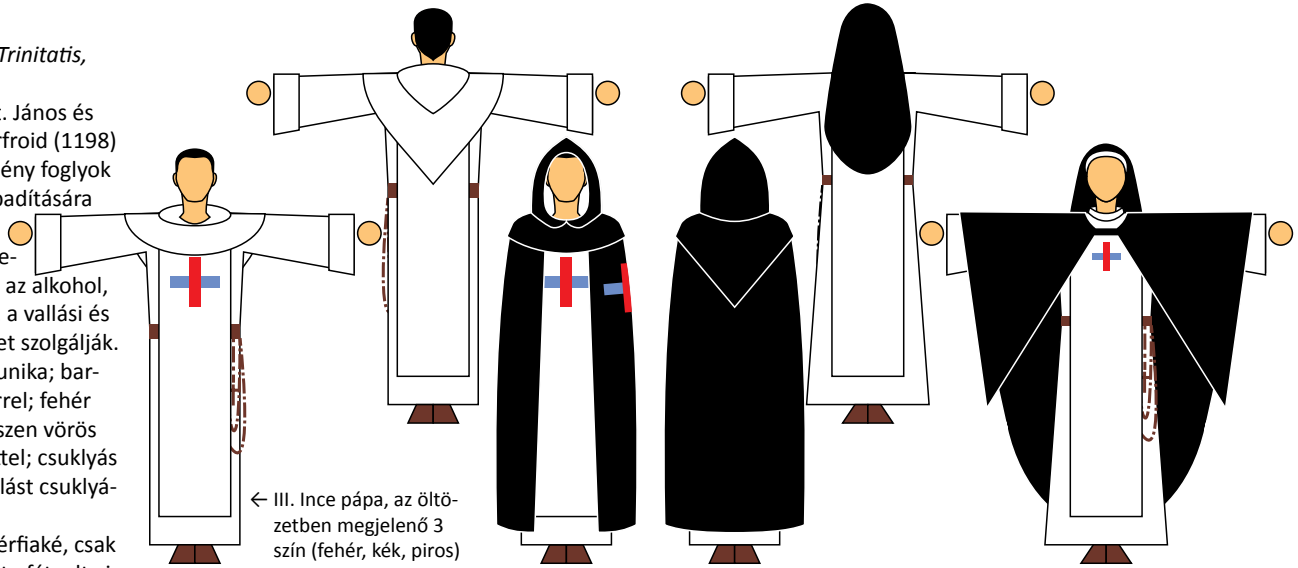
Ordo Sanctissimae Trinitatis, OSST

alapítás: Mathai Szt. János és Valois Szt. Félix, Cerfroid (1198)
Eredetileg a keresztény foglyok és rabszolgák kiszabadítására

jött létre, napjainkban a társadalom pe-
remére szorultakat, az alkohol,
a kábítószer rabjait, a vallási és
politikai üldözötteket szolgálják.

férfi öltözet: fehér tunika; bar-
na bőrvön rózsafüzérrel; fehér
skapuláré, a mellrészen vörös
és kék szárú kereszttel; csuklyás
vállgallér; fekete palást csuklyá-
val és vállgallérral

női öltözet: mint a férfiaké, csak
csuklya helyett fekete fátyol volt
viselnek, fehér szegéllyel

← III. Ince pápa, az öltö-
zetben megjelenő 3
szín (fehér, kék, piros)
miatt adta a rendnek a
trinitárius nevet

Prédikátor Testvérek Rendje

(domonkosok, domonkos nővérek)

Ordo Fratrum Praedicatorum, OP

alapítás: Szent Domonkos,
Toulouse (1215)

Eredetileg az eretnokség ellen
kivánták felvenni a küzdelmet
azzal, hogy „lángoló” prédiká-
cióikkal az igaz hitet hirdették a
népnek. Az egyéb
szerzetesi gyakor-
latok mellett, nagy
hangsúlyt kap életükben a stú-
dium, az állandó tanulás és to-
vábbképzés.

férfi öltözet: fehér tunika; fekete
bőrvön rózsafüzérrel; fehér ska-
puláré; fehér vállgallér csuklyá-
val; fekete palást, fekete vállgal-
lérral és csuklyával

női öltözet: mint a férfiaké, csak
vállgallér és csuklya helyett feke-
te fátyol, fehér szegéllyel

A rend megfogalmazása szerint: „A fehér ruha a tiszta életet jelképezi, mert így követjük meste-
rünket; a köpeny és csuklya fekete színe azt jelenti, hogy meghaltunk a világnak és mindenben
Krisztusnak akarunk élni.”

Szervita Rend

(szerviták, szervita nővérek)

Ordo Servorum Mariae, OSM

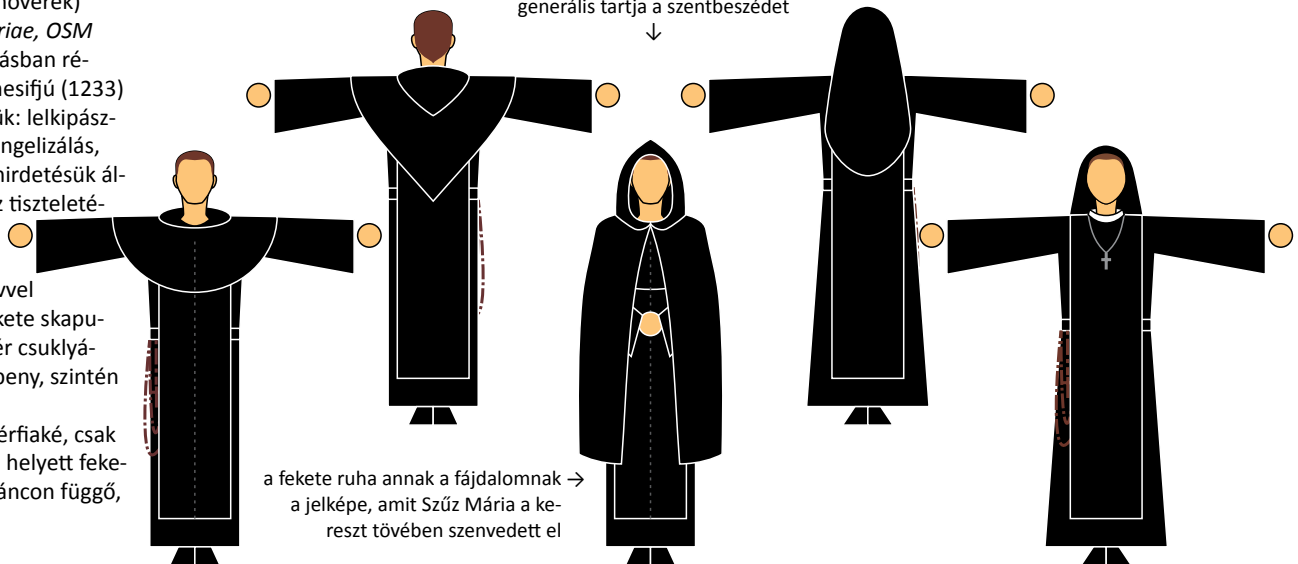
alapítás: hét, látomásban ré-
szesült firenzei nemesifjú (1233)

Apostoli célkitűzésük: lelkipász-
tori szolgálat és evangelizálás,
életpéldájuk és igehirdetésük ál-
tal a Fájdalmas Szűz tiszteleté-
nek terjesztése.

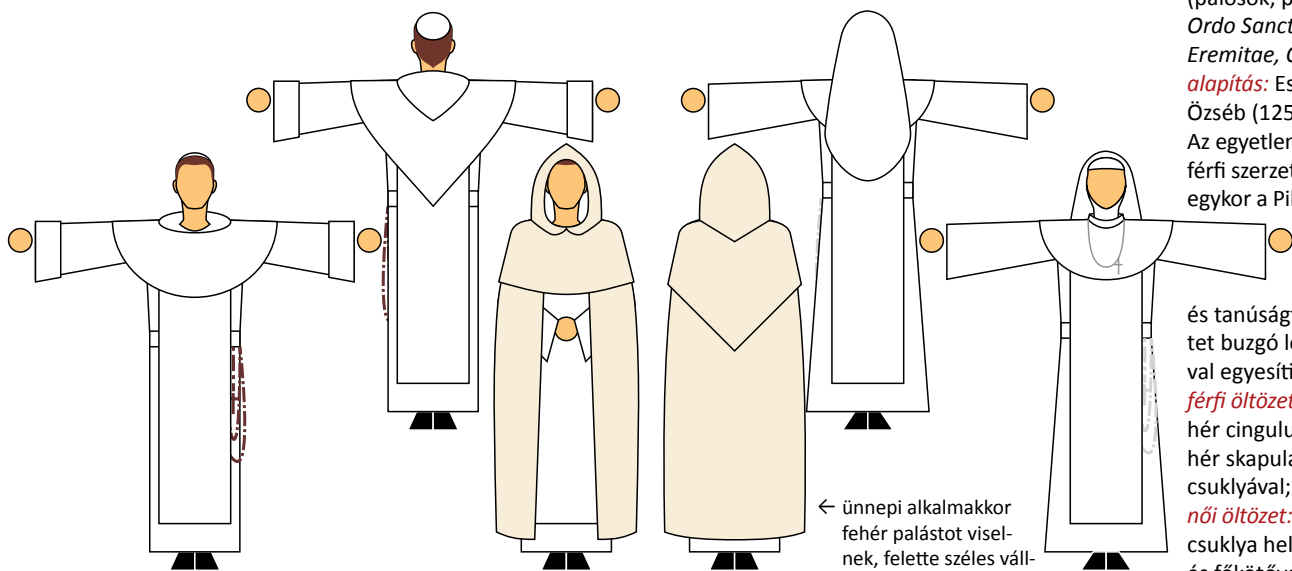
férfi öltözet:
fekete tunika, bőrvön
és rózsafüzérrel; fekete ska-
puláré; fekete vállgallér csuklyá-
val; fekete gallérvon, szintén
csuklyával

női öltözet: mint a férfiaké, csak
vállgallér és csuklya helyett feke-
te fátyol; nyakban láncon függő,
ezüst színű kereszt

VIII. Orbán pápa a következő kiváltságokat adta a rendnek: a pápai udvar személyzetét mindig
szerviták gyóntatják, a pápai kápolnában pedig vízkeresztkor és fekete vasárnap a szervita
generális tartja a szentbeszédet

a fekete ruha annak a fájdalomnak →
a jelképe, amit Szűz Mária a ke-
reszt tövében szenvedett el

Pálos Rend

(pálosok, pálos nővérek)

Ordo Sancti Pauli Primi Eremitae, OSPPE

alapítás: Esztergomi Boldog Özséb (1250 k.)

Az egyetlen magyar alapítású férfi szerzetesrend, amely az egykor a Pilisben szétszórta

élő remetéket gyűjtötte egybe. Ma, az elmélkedő

és tanúságtevő imádságos életet buzgó lelkipásztori munkával egyesítik.

férfi öltözet: fehér tunika; fehér cingulum rózsafüzérrel; fehér skapuláré; fehér vállgallér csuklyával; kis, kerek sapka

női öltözet: mint a férfiaké, csuklya helyett fehér fátyollal és főkötővel; a nyakban láncon függő kis kereszt

← ünnepi alkalmakkor fehér palástot viselnek, felette széles vállgallérral és csuklyával

↑

A pálos szerzetes a habitus felvételekor minden nap így imádkozik:

„Az Úr az én örökszem és kelyhem, te irányítod, Uram, sorsomat.” (Zsolt 16,5)

A felövezéskor és a rózsafüzér elhelyezésekor:

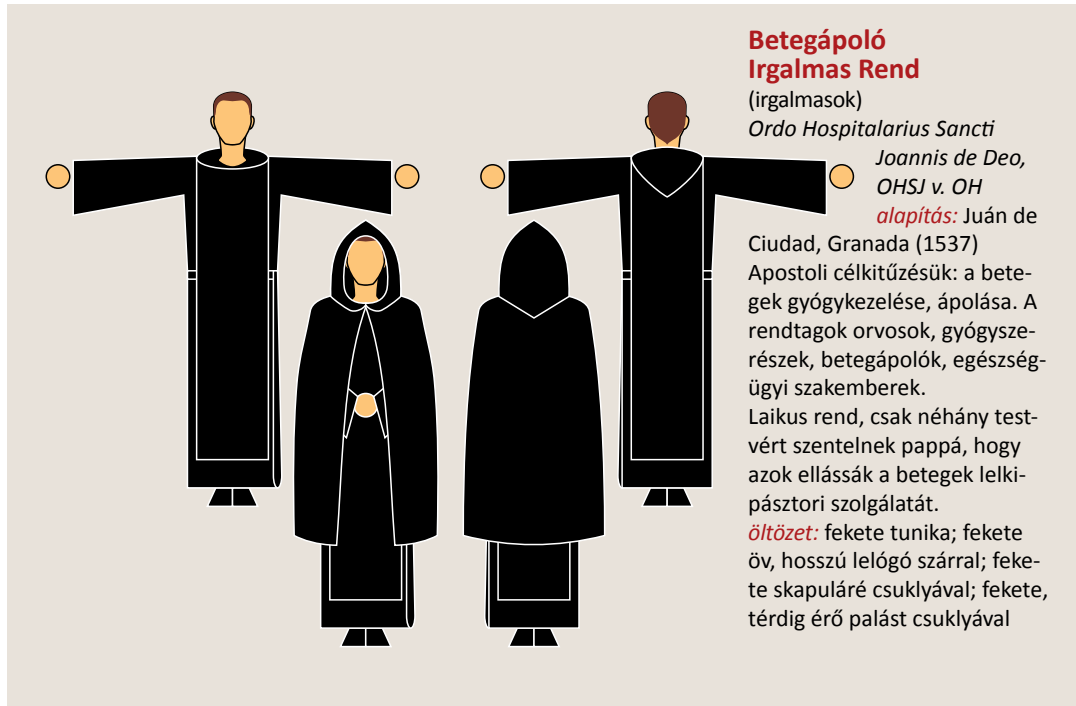
„Övezz fel engem Uram, a tisztaság övével, és oltsd ki bennem a tisztátalanság vágyát, hogy az önmegtágadás és tisztaság erénye maradjon meg bennem.”

A skapuláré felvételekor:

„Szűzanyám! A tiéd vagyok és mindenem a tiéd.”

A csuklya felvételekor:

„Tedd fejemre, Uram, az üdvösség sisakját, hogy a sátán támadásait legyőzhessem.”

Betegápoló Irgalmas Rend

(irgalmasok)

Ordo Hospitalarius Sancti

Joannis de Deo, OHSJ v. OH

alapítás: Juán de Ciudad, Granada (1537)

Apostoli célkitűzésük: a betegek gyógykezelése, ápolása. A rendtagok orvosok, gyógyszerészek, betegápolók, egészségügyi szakemberek.

Laiikus rend, csak néhány testvért szentelnek pappá, hogy azok ellássák a betegek lelkipásztori szolgálatát.

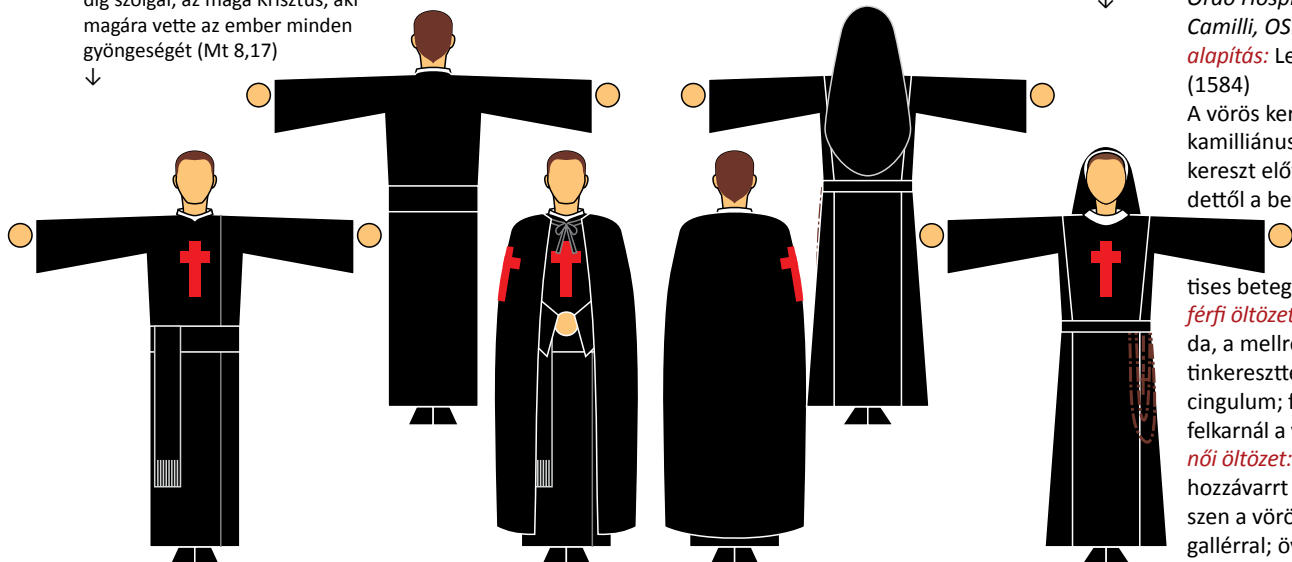
öltözet: fekete tunika; fekete öv, hosszú leelőgő szárral; fekete skapuláré csuklyával; fekete, térdig érő palást csuklyával

a kamilliánusok példaképe az irgalmas samaritanus, akit pedig szolgál, az maga Krisztus, aki magára vette az ember minden gyöngeségét (Mt 8,17)

↓

a XIX. sz-ban két női kongregáció jött létre Szt. Kamill szabályai alapján: a Betegek Szolgálói (1829) és a Szent Kamill Nővérei (1892)

↓

Betegszolgálók Rendje

(kamilliánusok)

Ordo Hospitalarius Sancti Camilli, OSCam

alapítás: Lellisi Szent Kamill (1584)

A vörös keresztet viselő kamilliánusok voltak a Vörös-kereszt előfutárai. A rend kezdettől a betegek szolgálatát tekintette feladatának, még a pestises betegeket is.

férfi öltözet: fekete reverenda, a mellrészen vörös latinkereszttel; széles, fekete cingulum; felete palást, a jobb felkarnál a vörös kereszttel
női öltözet: a fekete ruhához hozzávarrt skapuláré, a mellrészen a vörös kereszttel, fehér gallérral; öv, rózsafüzérrel